

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 11. maja 1933.

Štev. 55.

Odpornost manjših podjetij

Ni še dolgo, ko je veljala racionalizacija kot ona čudežna beseda, ki naj mahoma dvigne vse gospodarstvo do najvišje stopnje mogočega razvoja. Vse je takrat govorilo le o racionalizaciji in pod tem geslom so se združevala manjša podjetja v večja in se pričela ustvarjati velepodjetja ogromnih obsegov. Zlasti v velikih industrijskih državah je ta zahteva racionalizacije ustvarila naravnost giganška podjetja.

Danes pa je tudi magična moč besede racionalizacija otemnela in narodno gospodarski strokovnjaki prihajajo do zaključka, da pred leti propagirana gesla o smotnosti in hitri izdelavi predmetov niso bila srečna in da zavoljo njih propagirano združevanje manjših podjetij v velepodjetja ni prineslo blagoslova. Nastopila je kriza in izkazalo se je, da so ta velika podjetja mnogo manj odporna ko manjša in zlasti srednja podjetja. Vsa ta velika podjetja so mogla uspevati vsled svojih velikih investicijskih stroškov in primeroma tudi zelo visoke režijske, če so bila v polnem obsegu v obratu. Kakor hitro pa je nastal v obratovanju zastanek, kakor hitro se ni mogla popolnoma izrabiti sila strojev, je že prišla tudi katastrofa in danes velik del teh obratov stoji, svojim lastnikom in vsemu gospodarstvu v izgubo.

Kajti ta velika podjetja so bila večinoma mogoča le vsled velikih kreditov, ki so jih prejela od denarnih zavodov. Ker ne dajejo nedelujoči stroji nobenega zasluga, so ti krediti večinoma zamrzli in v tem je tudi eden glavnih vzrokov sedanje ostre finančne krize.

Mnogo bolj odporna pa so se v sedanji krizi pokazala manjša podjetja, kar je tudi naravno. Pri manjših podjetjih je lastnik navadno tudi šef podjetja, vsled česar je vse drugače iniciativen in delaven ko fikšno plačani nameščenec. Iz čistega vzroka pa ima manjše podjetje primeroma tudi mnogo manjšo režijo, ki zlasti težko zadene podjetje, kadar kriza zmanjša produkcijo. Poleg tega pa se manjši podjetnik tudi mnogo lažje prilagodi krizi in tudi ne dela tako zelo na zalogo, ko velika podjetja, ki dejansko drugače niti delati ne morejo. Posledica vsega tega je, da je kriza najostrejša v državah, kjer so večinoma le velika podjetja, mnogo manjša pa v državah, kjer so srednja podjetja v večini.

Zato bi bilo nad vse priporočljivo, da bi se posvečala večja skrb manjšim in srednjim podjetjem, da bi se sploh bolj cenil in upošteval srednji stan. To bi bilo tudi nad vse priporočljivo za državne finance. Kajti največji davkoplačevalec so baš srednja podjetja, kakor je tudi srednji stan za vsako državo najmočnejša opora. More se reči, da zdrav srednji stan, zdrava tudi država. Država srednjega stanu je n. pr. Francija in v tem je eden najodličnejših vzrokov, da velja tudi kot država z najbolj zdravim gospodarsko strukturo.

Sedanja velika kriza je že povzročila novo vrednotenje vseh dobrin in bo še uplivala v tem smislu. In morda ne bo ena najmanjših ugodnih posledic sedanje velike gospodarske krize ta, da bo srednji stan prišel zopet do večje veljave, da ne bo pretrgana racionalizacija spremenila ves svet v eno samo ogromno fabriko. Kajti samo srednji stan s svojimi manjšimi in srednjimi podjetji more preprečiti ono nevarno nasprotje, na katerem je zgrajen nauk o diktaturi proletariata.

Nasproti tej diktaturi postavlja srednji stan zahtevo po sodelovanju vseh stanov, po harmoničnem razvoju vseh sil naroda, po njegovem splošnem in vse posameznike obsegajočem napredku. V tem je veliki moralni pomen srednjega stanu in zato naj država čuva srednja in manjša podjetja, ker na njih sloni moč srednjega stanu. Tudi v davčni praksi naj se pokaže to upoštevanje.

Janko Lajovic:

Potreba javne knjižnice za gospodarska vprašanja

Prav gotovo nisem edini, ki je po naših javnih knjižnicah ob raznih prilikah stikal za različnimi strokovnimi knjigami, ki jih človek potrebuje od časa do časa v zvezi s številnimi problemi, katere rodi današnja, na novih pojavih tako bogata doba. Seveda je bil uspeh iskanja običajno prav majhen. Temu se tudi ni čuditi. Sredstva, ki jih imajo knjižnice, so običajno glede njihove uporabe že naprej določena in knjižnice morajo stremeti za tem, da zadostijo zahtevam večine svojih čitateljev. Razen tega pa je treba upoštevati, da je ekonomska literatura draga, vsled česar jo morejo težko nabaviti tudi knjižnice, ki bi jo hotele.

Isti razlogi pojasnjujejo tudi, zakaj si posamezniki ne nabavljajo strokovnih knjig z ekonomskega področja v večji meri. Poleg same cene pa je upoštevati še to, da mnogi potrebujejo to ali ono knjigo samo kratek čas, mogoče le za konkreten primer, in če bi jo nabavili, bi jim brez koristi ležala v knjižnici.

Kar se tiče kupovanja knjig v jezikih velikih narodov, je stvar še težja. Knjižnica, ki bi nabavila strokovno knjigo v angleščini ali francoščini, bi morala biti pripravljena na to, da ji bo večinoma ležala zaprašena na policah, ker je krog čitatev teh knjig precej omejen in poleg tega vsi, ki bi prišli v poštev, niti ne bi vedeli, da je knjiga na razpolago v tej in tej knjižnici. — Posameznik si jo bo pa že iz omejenih vzrokov tudi redko nabavil, razen če gre za kako delo, ki ga prav posebno zanima in ima zanj trajnejšo vrednost.

In vendar je potrebno, da imamo na razpolago gospodarsko literaturo, potrebno je, da se orientiramo o gospodarskih vprašanjih na podlagi strokovnih knjig iz tujine, če le mogoče v originalnem jeziku, da se seznanimo s publikacijami inozemstva čim pogosteje in čim točneje in na podlagi dobijenih informacij skušamo najti rešitev lastnih problemov.

Posameznik iz svojih sredstev ne zmore tega. Interes skupnosti pa je, da je posameznik intelektualno močan in zato treba storiti vse, da se duhovno ojači!

Ravno sedanji čas nam dokazuje, kako potrebujemo moč, ki bi bili dobro podkovani v raznih panogah gospodarstva, ki bi imeli široko obzorje, znali presojati dane situacije in iskati izhode iz zagat, v katere nas spravlja življenje; skratka potrebujemo moč, ki bi bili dorasli nalogam, pred katerimi stojimo. Važen pripomoček za vse one, ki naj te probleme direktno ali indirektno rešujejo, bi bila **gospodarska knjižnica** in z njo združena čitalnica, v kateri bi bili na razpolago važnejši listi, revije, brošure etc.

Da si bomo na jasnem, po katerih potih bi dosegli to, po mojih mislih prepotrebno ustanovo, moramo proučiti ta vprašanja:

1. kaj potrebujemo — kakšne knjige, kakšne lokale, kje naj bo knjižnica?
2. kaj imamo na razpolago?
3. kako združiti, kar že obstoji, najti sredstva za nabavo, česar manjka in zagotoviti sredstva za trajno vzdrževanje in izpopolnjevanje ekonomske knjižnice?

Torej kaj potrebujemo? V odgovor na to vprašanje naj kratko opišem borzo knjižnico v Berlinu, ki sem jo pred leti pogosto obiskoval: Dostop ima vsak, ki se zadostno legitimira in isti pogoj velja tudi za izposojanje knjig. V veliki sobi, skoraj bi rekel dvorani, stoji več dolgih miz s komodnimi stolci, ob stenah pa fotelje. Na mizah najdeš najrazličnejše časopise, revije in brošure, pa tečajnice iz vseh koncev sveta — celo japonske. Na policah so razporejene različne statistike, strokovni listi raznih razdeljenj in podobno. Prav lahko se tedaj poglabiš v študij stvari, ki te zanima in če želiš k temu kakšno knjigo, si jo po-

iščeš pri knjižničarju v drugi sobi, kjer najdeš vse — od strogo znanstvenih narodno gospodarskih do praktičnih razprav o tej ali oni panogi.

Kje je ta knjižnica? Takoj za borzo, zraven pa je trgovska visoka šola in trgovska zbornica in menda še par drugih gospodarskih ustanov, torej vse tako grupirano, da imajo interesi prav malo potov. Studentje trgovske visoke šole imajo na razpolago ogromno število knjig te knjižnice, kolikor jim lastna na šoli ne zadošča.

Nekaj sličnega potrebujemo tudi pri nas, seveda po obsegu in izbiri knjig prilagojeno našim razmeram in potrebam. Takšna knjižnica bi dobro služila tako teoretikom — profesorjem univerze, trgovske akademije, srednje tehnične šole, trgovske šole in drugim, kakor praktikom — našim gospodarstvenikom, trgovcem, industrijcem pa gotovo tudi odvetnikom. Dijakom bi morala biti dostopna pod pogoji, da bi se je radi in pogosto posluževali.

Kje naj bi bila? Mislim, da velja tudi za knjižnice isto pravilo, kakor za trgovine: tam naj bodo, kjer so interesi, ali vsaj, kamor radi pridejo. Gospodarska biblioteka spada v trgovski center mesta in idealen prostor bi bil zanj — po legi — v Trgovski zbornici. Morda bi se lažje našel v Trgovskem domu ali pa v novi Trgovski akademiji, toda kljub temu sem mnenja, da je treba upoštevati staro človeško slabost: komodnost. Zbornica je vsem bližja, poleg tega pa bi knjižnica dobro služila njej sami kakor tudi ustanovam, ki so v njeni zgradbi.

Drugo vprašanje je, kaj imamo na razpolago?

Trgovska zbornica ima, kolikor vem, prav lepo število knjig. Svojo knjižnico ima Trgovsko društvo »Merkur«, nekaj literature pa imajo gotovo tudi Zveza trgovskih združenj, Združenje trgovcev in pa Zveza industrijev v Ljubljani. Od teh bi prišlo v poštev za novo knjižnico ono, kar morejo pogrešati in ne potrebujejo za ročne knjižnice.

Rešitev tretjega vprašanja, kako združiti, kar že imamo in zagotoviti sredstva za novo biblioteko, bi bila mogoča na tale način:

V prvi vrsti je potrebno konstituiranje pripravljalnega odbora za ustanovitev »Društva za gospodarsko knjižnico« po vzoru društva »Trgovska akademija«. V tem društvu naj bi bili člani vse naše gospodarske korporacije in društva, kakor Zbornica za TOI, Združenje trgovcev, Zveza trgovskih združenj, Zveza industrijev, Društvo industrijev in veletrgovcev, Društvo »Merkur« itd., pa tudi posamezniki.

Princip pri ustanovitvi naj bi bil: Ekonomska biblioteka bo javna, tedaj koristna splošnosti, torej naj jo podpirajo vsi, seveda v prvi vrsti interesne organizacije gospodarstvenikov in podjetij, te pa po svojih močeh. Dasi bi imele od biblioteke korist tudi razne učne ustanove, ki sem jih že omenil, vsaj trenutno ni računati na to, da bi bilo mogoče dobiti kakšen prispevek iz njihovih proračunov, temveč bi padlo vse breme samo na Zbornico TOI, stanovske organizacije in društva, pa eventualno na uvidevne posameznike.

Skrb »Društva za gospodarsko knjižnico« bi bila v prvi vrsti, sporazumno ugotoviti delež posameznih članov na stroških za ustanovitev in vzdrževanje biblioteke. Čim bi bil ugotovljen ta ključ, bi odbor društva pri svojih članih pregledal knjige, ki bi prišle v poštev za knjižnico in jih objektivno ocenil. Od prispevka, ki odpade na posameznega člana, bi se odbila vrednost knjig, katere bi izročil knjižnici, ostanek pa bi vplačal v gotovini ali pa na način, ki bi se pač sporazumno določil.

Ta rešitev bi bila pravičina in ne boleča.

Ostane še odprt problem zagotovitve sredstev za vzdrževanje in izpopolnjevanje ekonomske biblioteke.

V principu naj bi bila uporaba biblioteke brezplačna, dasi bi se mogoče brez škode za stvar dalo doseči del dohodkov potom odškodnine za izposojanje knjig na dom. Toda ti dohodki bi bili tako majhni, da bi bilo škoda manipulacije za nje. Gospodarska knjižnica bi torej potrebovala stalno subvencijo, ki bi jo člani zagotovili v svojih proračunih. Stvar podrobnejšega študija bi bila, koliko bi javna gospodarska knjižnica potrebovala na leto za redno in uspešno delovanje. Prepričan pa sem, da bi znesek ne bil tolikšen, da bi ga institucije, ki pridejo v poštev kot člani, ne zmogle. Treba je samo dobre volje, pa bo šlo.

Za zaključek samo še par besed: Brez dvoma ne bo nikogar, ki bi zanikal potrebo javne gospodarske knjižnice, pač pa se bo našel kdo, ki bi bil skeptičen na možnost uresničenja te ideje z ozirom na današnje težke čase. Ravno ta argument pa govori za ustanovitev Javne gospodarske knjižnice in ne proti njej. Ravno v naših dneh moramo delati z vsemi silami, da se vzdržimo nad vodo, kar pa ni mogoče, če nismo vsestransko pripravljeni na borbo. Uspešno orožje proti krizi, malodušnosti in omahovanju pa je tudi širok pogled, mirno presojanje dejstev in samozavest. K temu nam pripomore v veliki meri ravno stalna orientacija o naporih drugih narodov in držav, ki jo bomo poleg drugega mogli črpati ravno v dobro organizirani ekonomski knjižnici in iz najraznovrstnejših strokovnih časopisov in literature. Ta »duševni kompas« se bo po mojih mislih bogato obrestoval, zato se nikar ne plašimo stroškov zanj!

Načrtno gospodarstvo Roosevelta

Konec individualističnega gospodarstva v Ameriki

Obnovitev ameriške industrije po metodah načrtnega gospodarstva je sedaj prva naloga, kateri se namerava posvetiti ameriška vlada. Individualistična gospodarska doba je po vsej verjetnosti doživela pod Rooseveltom v Ameriki svoj konec. Kakšen bo v podrobnostih razvoj nove dobe, še ni čisto jasno. Razgovori med zastopniki velike industrije in svetovalci Roosevelta so privedli do soglasja, da je treba urediti produkcijo, cene in delovno dobo, da je treba uvesti kontrolo nad dividendami, plačami in mezdami ter poskrbeti za zavarovanje proti brezposelnosti. Organizacija teh nalog pa bo prepuščena dosedanjim gospodarskim zvezam, dočim bo državi pripadala le nadzorovalna funkcija.

Z ozirom na pričakovane konkretne predloge, ki jih bo v ta namen predložil Roosevelt, je posebne važnosti sedanji kongres ameriških trgovinskih zbornic, ki se je pred kratkim začel v Washingtonu. Govori, ki so bili izrečeni na tem kongresu, dokazujejo, da vlada zelo velika harmonija med nazori ameriških gospodarskih voditeljev in socialnopolitičnimi načrti Roosevelta. Predsednik General Electric Swope je govoril v tem smislu, da je treba produkcijo prilagoditi konzumu. Tudi o ustvaritvi posebnega industrijskega rezervnega fonda so razpravljali. Po tem načrtu bi se uvedel poseben produkcijski davek, s čegar donosom bi se nagradila ona podjetja, ki bi prostovoljno omejila svojo produkcijo. Nagradili bi se tako delničarji ko delavci.

Splošen znak kongresa je bil, da so bili vsi udeleženci za to, da se opusti načelo »laissez faire« v gospodarstvu.

POLJSKI PREMAG ZA NAŠE PLINARNE

Kljub močni konkurenci se je posrečilo poljskim premogovnikom, da so se usidrali na našem trgu in dobili znatna naročila naših plinarov. Prvi transport 9000 ton poljskega premoga je že odposlan v Jugoslavijo.

Dragotin Gerželj:

O preosnovi našega lesnega izvoza

V.

Čezmorska tržišča in naše pomorske zveze

Druga jugoslovanska paroplovna družba na Sušaku je »Oceanias«, ki vzdržuje redno 20 dnevno progo

Jadran—Malta—Severna Afrika—Maroko—
Kanarski otoki

Njeni parniki nakladajo v Splitu in na Sušaku, če pa je zadosti tovara, tudi v Šibeniku in Gružu.

Prva luka, v katero dospe parnik po tridnevni vožnji iz Dubrovnika, je Malta, na angleškem otoku v Sredozemskem morju. Po približno tridnevni vožnji pride parnik v Alžir, glavno mesto severne afriške kolonije Alžir in eno največjih luk v Sredozemskem morju. Dan nato dospe parnik v Oran. Če je zadosti tovara, se ustavi parnik po nadaljnjih dveh dnevih

Adria prašek je boljši

vožnje v Malagi in Tangerju. Po približno enodnevni vožnji pride parnik v Casa-
blanco, glavno pristanišče francoske kolonije Maroko na Atlantskem oceanu. Casa-
blanca se je v zadnjih letih silno razvila in je danes zelo važno pristanišče.

Nato se parnik dotakne eventualno še Mogadorja in nato zaključi svoje potovanje v Teneriffi in Las Palmas na Kanarskih otokih, odkoder se vrne nazaj na Sušak, a se še preje ustavi v Benetkah in Trstu.

Po potrebi pa se ustavi parnik tudi v Tunisu, ki ima eno najboljših luk v Sredozemskem morju, ter v Bone in drugih pristaniščih. Vsa ta pristanišča so največje važnosti za naš čezmorski promet.

Paroplovna družba »Oceanias« vzdržuje nadalje redno 15 dnevno pomorsko progo

Jadran—Marseille—Španija.

Parnik dospe po pristanku v Splitu in Dubrovniku po približno sedemdnevni vožnji iz Sušaka v Marseille, ki je največje francosko pristanišče.

Iz Marseille pride parnik po dvodnevni vožnji v Barcelono, največjo luko Španije. Nato pristane še v Alicante, Valenciji in drugih španskih pristaniščih, nakar se dotakne parnik še francoskih kolonij v Sev. Afriki, nato pa se vrne na Sušak.

Parniki te proge morejo fakultativno pristati tudi v Cataniji, Siciliji, v Nici, Canesu, Taulonu in Cetti v Franciji ter v Tarragoni in Cartageni v Španiji.

V vseh teh pristaniščih je za jugoslovanski les široko polje za udejstvovanje. Kar se tiče našega

lesnega izvoza v Italijo,

se ta vrši izključno le na italijanskih parnikih in motornih jahtah, ki so po večini

Občni zbor društva trgovskih pomočnikov

V petek, dne 5. maja se je vršil v Delavski zbornici občni zbor društva trgovskih pomočnikov v Mariboru. Zborovanje je vodil predsednik društva Vrisk, navzoč pa je bil kot zastopnik gremija trgovec Jakob Lah. Zborovanje je potekalo zelo živahno.

Na dnevnem redu je bila vrsta važnih vprašanj, o katerih se je vodila živahna, toda stvarna debata. Povdarjala se je potreba po izpopolnitvi pomočniške organizacije, za katero kaže članstvo še vse premalo zanimanja, ker se ne zaveda važnosti enotnega čvrstega nastopa.

Podrobno se je razpravljalo o novem obrtnem zakonu s posebnim ozirom na določila, ki govore o pomočniškem in vajeniškem osebnju. Dokaj ostra je bila debata o odpiranju in zapiranju trgovin. Kritizirala se je praksa trgovcev z večimi blagovnimi panogami, ki se povečini ne drže nekaterih zakonskih določb. Niso s tem prizadeti samo pomočniki in vajenci, temveč tudi drugi trgovci, ki vodijo samo eno blagovno panogo.

Istotako so se pomočniki izrekli proti nameravanemu podaljšanju delovnega časa v nekaterih trgovskih panogah. Odklonilno stališče utemeljujejo zlasti z brezposelnostjo v svojih vrstah.

Vprašanje zaposlitve tujih pomočnikov in vajencev je tvorilo naslednjo važno točko debate. Pomočniška organizacija bo stopila v zvezo s trgovskim Združenjem, da se skupno izvrši revizija vseh in naši trgovini zaposlenih inozemcev ter se napra-

last manjših italijanskih brodolastnikov. Parniki velikih italijanskih paroplovnih družb se ne ustavljajo na Sušaku in zato ne pridejo v poštev za prevoz jugoslovanskega lesa. Pa tudi ne zaradi previsoke prevoznine, ki jo zahtevajo. Prevoz oskrbujejo zato manjše ladje, katerih največji nedostatek je v tem, ker je vedno negotovo, v katerem roku bodo natovorili blago in če se bodo ustavili v namembni luki. Zato se dostikrat pripeti, da mora blago po več tednov ležati na Sušaku, predno ga je mogoče odposlati. Zato je potrebno, da se pri manjših količinah lesa za manjša italijanska pristanišča sestavi več partij skupaj in tako priskrbi parniku zadosten tovor.

Izvoz našega lesa iz Sušaka v manjša italijanska pristanišča ko Ravenna, Rimini, Ancona, Barletta, Trani, Molfetta, Bari, Brindisi in druga se vrši le na majhnih italijanskih parnikih ali jadronicah, mnogo pa tudi na motornih jadronicah, ki morejo vzeti na krov od 500 do 800 in tudi več kubičnih metrov lesa.

Prav tako se vrši prevoz lesa po italijanskih manjših izvenlinijskih ladjah v Sicilijo, ki je znan trg za slovenske bukove testone. Od sicilijanskih in sardinskih pristanišč so najvažnejša za les: Catania, Palermo, Messina, Syrakus, Trapani in Marsala ter Cagliari in Sassari na Sardiniji.

Italijanska, ob Tirenskem morju ležeča pristanišča, ki bi prišla v poštev za izvoz našega lesa so Napoli, Castellammare, Amalfi in Salerno in še nekatera druga manjša pristanišča. V bolj severno ležeče kraje se vrši prevoz lesa večinoma po železnici.

Kakor se na Sušaku steka več železniških prog, ko v vsakem drugem jugoslovanskem zalivu, tako se tu steka tudi največ pomorskih prog, ki itak niso drugo ko podaljšanje železniških prog. Zato se bo na Sušaku pretovorilo več domačega in tujega blaga ko v vsakem drugem pristanišču na jugoslovanski obali. S tem je najbolj jasno povedana naša dolžnost, da treba delati z vsemi silami na to, da bodo

Adria prašek je boljši

pristaniške naprave na Sušaku na tej popolnosti in železniške ter pomorske zveze Sušaka na tej višini, da bo mogel Sušak v vsakem oziru zadovoljiti svojim velikim nalogam.

Tudi »Drvotržac« je ponatisnil brez navedbe vira del iz članka g. Gerželja in sicer o pomenu Trsta za slovensko lesno trgovino.

vijo skupni koraki pri pristojni oblasti proti zaposlovanju inozemcev.

Važna je bila tudi želja, ki so jo izrekli pomočniki po skupnem sodelovanju z Združenjem trgovcev v raznih vprašanjih, ki so za oba stanova življenjske važnosti. Gre tu predvsem za vprašanje delovnega časa, za službeno razmerje, za mezna vprašanja itd. Na ta način bi se dalo izogniti marsikaterim sporom, ki so v škodo tako pomočnikom ko trgovcem.

FIKTIVNE PONUDBE ZA DRŽAVNE DOBAVE

Finančno ministrstvo je ugotovilo, da se pri raznih državnih dobavah vrše zlorabe na ta način, da se dogovori več ponudnikov, navadno trije, od katerih samo eden daje pravo ponudbo, dočim vsi drugi le fiktivne. Navadno dajejo ponudniki pravemu ponudniku podpisane prazne ponudbe, ki jih potem ta izpolni po svoji volji. Vsled tega se je dostikrat dogodilo, da so bile dobave oddane celo po višjih cenah, kakor pa so veljale na trgu. Vsled takšnega poslopanja pa ni bila oškodovana samo država, temveč tudi podjetniki, ki vsled nedovoljenega dogovora ponudnikov sploh niso mogli priti do posla.

Finančno ministrstvo sporoča zato, da bo v bodoče dotične, ki sklepajo takšne ponudbe, izključilo od vsake dobave, pa tudi najmanjše in to na vsem državnem ozemlju.

V pojasnilo in odgovor

Od neke zadrage smo prejeli pritožbo, v kateri se med drugim pravi:

»V »Trgovskem listu« čitamo, da se na vseh trgovskih zborovanjih stalno ponavlja-
jo napadi na zadrage, ter se jih označuje, kakor da bi bile one krive na krizi, v kateri se trgovski stan nahaja. V vseh mogočih člankih se navaja, kako se zadrugam izborni godi ob uživanju cele vrste privilegijev. Po našem skromnem mnenju je to močno pretirano, če ne povsem neutemeljeno...«
In nato navaja ta zadruga, da je plačala v letu 1932. 310.505 dinarjev davka.

Predvsem moramo tej zadrugi sporočiti, da bi bilo dobro, če bi bolj natančno čitala »Trgovski list« in potem bi videla, da niso deplasirane pritožbe trgovcev, pač pa preje citirana pritožba zadrage. Kajti šestokrat je že »Trgovski list« omenil, da gre ves njegov boj le proti privilegijem konzumnih in nabavljalnih zadrug, ki niso dejansko nič drugega, ko navadne trgovine in gostilne. Proti drugim zadrugam sploh nihče nič ne nastopa in zato je pritožba v tem pogledu čisto deplasirana.

Da niso deplasirane pritožbe trgovcev, pa naj dokazuje samo bilanca Konzum e zadrage namesčencev drž. železnice v Zagrebu, ki pri bilančni vsoti 19,4 milijonov izdatkov izkazuje za davke in druga javna bremena celih 34.705 Din. In to dejstvo naj za enkrat zadostuje.

že v 24 urah

barva, plesira in komično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete.

Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. Šeleburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

Nemški trgovci za stanovsko državo

Glavna skupščina nemških trgovcev je sklenila, da ustanovi državno stanovsko organizacijo nemške trgovine. Smernice za to stanovsko organizacijo so podane v resoluciji, ki se glasi:

Ker je državni stan nemške trgovine stanovsko zastopstvo celotne nemške trgovine, mu pripadajo tudi delojemalci iz te skupine. Državni stan je zastopnik poklicnega stanu nemške trgovine in ima predvsem tri naloge: poenostavljenje, poenotenje in združitev vseh poklicnih organizacij trgovine, izvedbo vseh potrebnih pripravljalnih del za stanovsko ustavo, ki se naj izda z državnim zakonom, in izvršitev stanovske in državno politične vzgoje nemške trgovine v duhu narodnosocialističnega pokreta. Vodja državnega stanu nemške trgovine je od Adolfa Hitlerja imenovani državni vodja bojne zveze obrtniškega srednjega stanu dr. Renteln. Ta imenuje člane preds. drž. stanu. V državnem stanu združena nemška trgovina obljublja svečano voditelju nemškega naroda Adolfu Hitlerju brezpogojno zvestobo.

Ponudbe.poupraševanja

Tekstilnim tovarnam se priporoča L. Bravard, Colombes (Seine) 54, rue de Cérifiers, Francija, kot inženir-specialist v tekstilni industriji, imetnik patentov in modernih načinov za beljenje, apreturo, barvanje, tiskanje tkanin, preje in tulcev. Za podrobnejša pojasnila se obrnejo interese direktne nanj.

Jan Korinek, Import-Export, Casablanca, 45 Rue de Toul (Maroc) želi, da bi stopile z njim v zvezo vse one sposobne in solidne tvrdke, ki žele trgovati z Marokom.

Razstave sejmi

Šolska mladina ima za obisk letošnjega XIII. ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 3. do 12. junija, znižano vstopnino po Din 3.— za učenko oziroma učenca, ako je obisk skupen pod vodstvom gg. učiteljsstva. Dan obiska poljuben. To velja za vse šole in učne zavode. Ogled velesejma nudi mladini najpraktičnejši pouk o razvoju in stanju našega gospodarstva, istočasno pa vzbujajo in krepi nacionalno zavest, saj je velesejem forum, kjer je praktično prikazana delavnost, zmoglost in organizacijski talent našega človeka.

Adria prašek je boljši

Po svetu

Naš poslanik v Rimu Rakić je upokojen. Seja tarifnega odbora je sklicana za 22. maj.

Novi carinski oddelki se otvorijo v Remšniku, Libeličah, Mežici, Koprivniku in na Solčavi.

Za predsednika poljske republike je bil znova izvoljen dosednji predsednik prof. Mościński. Od 343 oddanih glasov jih je dobil 332.

Iz rumunske vlade bo izstopil Maniov zaupnik Lugoceanu, ki bo imenovan za poslanika v Rimu, na njegovo mesto pa bo imenovan Mihalake, podšef narodne kmečke stranke.

Bivšega predsednika grške vlade Venizelosa nameravajo obtožiti, ker da je so-
krivec državnega udara z dne 6. marca.

Grška vlada demantira, da je priporočila grškim bankam, naj na umeten način znižajo tečaj drahme kot protiukrep proti padcu dolarja.

Svicaški zvezni svet je sprejel zakon o zaščiti države.

Tudi Anglija bo sprejela Rooseveltov predlog, da se do konca londonske konference proglasi carinsko premirje.

Generalna stavka v Španiji, ki je naperjena proti sedanji vladi, se je popolnoma ponesrečila. Mestoma je prišlo do neredov, izvršenih je bilo tudi več bombnih atentatov, a je bil mir hitro vpostavljen. Železnice funkcionirajo normalno.

Francoska vlada zahteva pojasnilo zaradi hirtenberške afere in odklanja izplačilo posojila Avstriji, ki je vsled tega v težkih finančnih težavah.

Italijanska vlada demantira, da bi dirigirala čete na Brenner z nalogo, da intervenirajo, če bi hitlerjanci zavladali na Tirolskem.

Nasprotje med avstrijsko vlado in hitlerjevci je vedno močnejše. Hitlerjevci pridobivajo v Avstriji zelo mnogo pristašev in je vprašanje, če bo Dollfussova vlada sploh mogla ustaviti hitlerjevski val, ki udarja že na Karavanke.

Avstrija ni kolonija in treba je Avstrijo ohraniti kot neodvisno državo, je izjavil na kongresu kršč. soc. stranke minister dr. Schuschnigg.

Narodno socialistični voditelji nameravajo priti v Avstrijo na letalih, da jih avstrijske oblasti ne bi mogle ustaviti na meji. Avstrijsko vladno časopisje imenuje hitlerjevce kot nezaželjene goste, proti katerim napoveduje vlada ostre ukrepe.

Poslaništvo pri bavarski vladi je odpravila francoska vlada.

S splošno uvedbo delovne dolžnosti in istočasno vojaško vzgojo vpoklicanih hoče Nemčija po mnenju ženevskih krogov poleg redne vojske ustvariti sebi še močno oboroženo milico. Ta namen pa je v ostrem nasprotju s ciljem razorožitvene konference, katere delo so začeli Nemci v zadnjem času sabotirati, vsled česar je položaj na razorožitveni konferenci nad vse kritičen.

Nemčija gradi križarko, ki bo imela nad 25.000 ton, kakor trdi »Newyork Times«. (Po mirovni pogodbi sme imeti Nemčija le ladje do 10.000 ton.)

Nemška vlada je protestirala proti govoru švedskega ministra Eckmanna, ki je vehementno napadel Hitlerja in nemški fašizem.

Kmalu po Hitlerjevi izjavi, da hoče sporazumno s Poljsko rešiti sporna vprašanja, so hitlerjevci porušili mejnike in na nekatere zapisali: »Uničujemo v Versaillesu ustvarjeno mejo«.

Socialno demokratične obč. svetovalec v Münchenu so narodni socialisti s silo vrgli iz posvetovalnice.

Epidemija samomorov je nastala v Nemčiji vsled sirovega nastopanja hitlerjevcev proti njih političnim nasprotnikom.

Bivšemu avstrijskemu cesarju Karlu postavijo na Dunaju spomenik in so baje tudi socialni demokrati na to pristali.

Židovska občina v Plznju je sklenila, da se bodo odslej obredi in pridige vršile le še v češčini in ne več v nemščini.

Kongres ameriških poljedelskih delavcev je med drugim zahteval priznanje sovjetske Rusije.

Nemški nacionalci so zahtevali, da odloži vodja Stahlhelma Seldte poslanski mandat, ker je prestopil k hitlerjevcem. Zahtevo nacionalcev je Seldte odklonil.

Med angleškimi fašisti in židovskimi omladinici je prišlo v Londonu do krvavega pretepa.

Hitler bo prisostvoval velikim manevrom nemške mornarice v Baltičkem morju.

Finančne olajšave Bolgarski

Predsednik bolgarske vlade Mušanov se je vrnil iz Zeneve, kjer se je pogajal s finančnim odborom Društva narodov, ki je pristal na te finančne olajšave Bolgarski:

1. Dovolj se emisija blagajniških bonov v višini 400 milijonov levov, ki se uporablja za plačilo državnih obvez iz prejšnjih let.

2. Bolgarski Narodni banki se dovoli, da poviša vsoto kratkoročnih posojil bolgarski vladi od 600 na 1000 milijonov levov in 5% se na ta način plačale uradnikom dolžne plače.

S tem bi bila preprečena nevarnost inflacije. Finančni odbor je nadalje priznal, da so sedanji pogoji za transfer deviz za Bolgarsko pretežki in se bodo zato začela pogajanja z lastniki obveznic bolgarskih državnih posojil. Mušanov je mnenja, da bi se morala znižati obrestna mera za blokirane terjatve pri Narodni banki od 6 na 2 odstotka.

Sporazum postane veljaven, ko ga odobri Svet Društva narodov.

TEČAJI DRŽAVNIH PAPIRJEV V TUJINI

Srbska predvojna posojila (v Parizu)	Najnižji tečaj	18. 4. 1933	1. 5. 1933
5% zlato iz l. 1902	106	128	157-50
4-5% iz l. 1906	96	114	148-50
4-5% zlato iz l. 1909	92	112	143-50
5% zlato iz l. 1913	22	23	27-50
4-5% zlato iz l. 1910	92	99	136-50
(Uprava fondov)			
4-5% zlato iz l. 1911	100	99	136-50
4% konver. 1895	22-30	22-3	26—
Jugoslovanski posojili (v Parizu)			
7% stabil. iz l. 1931	16-95	16	22-50
Nekoliko ugodnejšo tendenco kažejo v zadnjem času tudi tečaji naših papirjev na njunorški borzi, kakor kažejo te številke:			
7% Blair	8%	Blair	7% Seligmann
4. 4.	14-87	16—	14—
11. 4.	13-50	16-25	15-50
18. 4.	13-50	16—	17—
25. 4.	15—	16-35	20—
2. 5.	16—	16-75	21-82

GIBANJE ZLATIH ZALOG

Kljub ameriški prepovedi zlatega izvoza je bila tudi v aprilu kupčija z zlatom živahna, kakor kaže spodnja tabela:

Zlate zaloge	12. 12. 1930	12. 12. 1932	12. 12. 1933	12. 12. 1933
				iv milijonih mark
U. S. A.	19.281	18.955	17.962	18.101
Francije	8.811	13.688	13.262	13.302
Anglije	3.029	2.447	3.509	3.800
Švice	577	2.001	2.053	1.930
Belgije	801	1.516	1.558	1.559
Nizozemske	719	1.742	1.600	1.528
Italije	1.170	1.336	1.389	1.394
Nemčije	2.225	806	738	410

POSTNA HRANILNICA V APRILU

Tudi v aprilu je štednja napredovala. Novih vlagateljev je bilo 2.826. Vloge so narasle za 6-2 na 437-8 milijonov dinarjev. V čekovnem računu je odprtih 124 novih računov, da je vseh računov 22.354. Promet po teh računih je znašal nad dve in pol milijardi Din. Vloge po čekovnem računu so narasle na 844-9 milijonov, vse vloge pri Poštni hranilnici pa na 1.318 milijonov dinarjev.

SLUŽBENI LIST

kr. banske uprave z dne 10. maja objavljajo: Kraljeva odločba o ukinitvi kraljevskih poslaništev v Bernu, Madridu in Hagu in kraljevskega odpravnika poslov v Rigi. — Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o volitvah poslancev za narodno skupščino. — Odločba o natisku taksnih papirjev. — Objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1933. — Razne razglase sodišč in uradov ter druge objave.

Izvoz in uvoz v prvem tromesečju

V prvem letošnjem tromesečju smo uvozili 155.221 ton blaga v skupni vrednosti 599 milijonov dinarjev. Po količini smo največ uvozili iz Rumunije (38.813 ton), najmanj pa iz Kolumbije (20 ton), po vrednosti pa je na prvem mestu Italija, iz katere smo uvozili blaga za 101,5 milijonov, najmanj pa iz Bolivije (za 250.000 Din).

Tabela našega uvoza

kaže to sliko:

	ton	Din	%
			v milijonih
Italija	17.319	101,5	16,95
Avstrija	14.451	95,4	15,94
Nemčija	21.546	90,1	15,05
Češkoslovaška	6.577	73,6	12,30
Anglija	17.717	43,0	7,19
U. S. A.	2.743	29,6	4,95
Francija	5.642	27,5	4,60
Madžarska	7.659	25,7	4,29
Rumunija	38.813	18,2	3,04
Brazilijska	1.214	15,3	2,56
Brit. Indija	3.005	13,9	2,34
Švica	1.115	11,0	1,84
Argentina	2.355	9,1	1,53
Poljska	6.535	8,1	1,37
Grška	1.047	7,0	1,18
Holandska	703	6,8	1,15
Belgija	3.928	5,4	0,91
Eritreja	312	3,5	0,60
Egipt	827	1,8	0,31
Švedska	83	1,7	0,29
Spanija	362	1,4	0,25
Cejlon	104	0,9	0,16
Madagaskar	134	0,9	0,16
Norveška	151	0,8	0,15
Japonska	50	0,6	0,12
Portugalska	83	0,5	0,10
Palestina	152	0,3	0,07
Rusija	59	0,2	0,05
Bolgarska	38	0,2	0,05

Zunanja trgovina

AVSTRIJSKI LESNI IZVOZ

Avstrija je izvozila lesa

	v I. četrtletju 1933	1932
		stotov
v Nemčijo	23.528	19.036
Italijo	601.315	586.585
Švico	35.822	60.509
Liechtenstein	434	
Češkoslovaško	919	8.454
Madžarsko	194.455	101.813
Luksemburg	3.171	3.793
Francijo	139.341	237.617
Posarje	3.873	5.524
Grško	156	
Holandsko	192	1.292
Skupno I. 1933	1.005.243	stotov v vrednosti 9.794.000 šil. (I. 1932 1.025.754 stotov v vrednosti 10.204.000 šil.).

IZVOZ ČEŠKOSLOVAŠKE

Tudi v letošnjem prvem četrtletju je češkoslovaški izvoz nazadoval skoraj na vsej črti. Padanje izvoza jasno kažejo te številke (v milijonih Kč):

	v I. četrtletju 1933	1932	1931
Izvoz Češkoslovaške v			
Nemčijo	253	308	511
Avstrijo	172	309	444
U. S. A.	99	161	198
Rumunijo	83	68	94
Francijo	75	77	83
Anglijo	64	97	278
Švico	53	81	111
Nizozemsko	50	72	89
Jugoslavijo	45	85	203
Italijo	42	49	79
Poljsko	37	49	92
Madžarsko	36	50	85

Francija je dovolila za tekoče četrtletje Jugoslaviji naknadni uvozni kontingent 1000 kvintalov čebule, ki pa jih je treba uvoziti do konca t. m.

Kam smo izvažali.

Skupno smo v prvem tromesečju izvozili 589.415 ton blaga v vrednosti 712,5 milijonov. Po količini smo največ izvozili v Italijo, po vrednosti pa v Avstrijo. Tabela našega izvoza daje to sliko:

	ton	Din	%
			v milijonih
Avstrija	107.153	189,6	26,82
Italija	217.907	150,3	21,10
Nemčija	18.720	104,5	14,67
Češkoslovaška	11.205	56,0	7,87
Grčija	10.534	29,1	4,10
Francija	9.837	25,3	3,56
Švica	3.939	22,3	3,14
Madžarska	18.130	21,0	2,96
Belgija	37.639	20,8	2,92
Anglija	7.203	13,2	1,86
Brajla (tranzit)	17.524	12,1	1,72
Rumunija	1.434	9,4	1,33
Tunis	17.128	8,3	1,17
Španska	10.559	7,3	1,04
Poljska	1.766	5,5	0,78
Egipt	15.028	4,6	0,65
U. S. A.	5.210	3,6	0,52
Argentina	3.355	2,8	0,40
Maroko (franc.)	10.209	2,6	0,37
Sirija	13.909	2,5	0,36
Holandska	2.513	2,4	0,35
Malta	2.845	2,3	0,33
Albanija	4.917	1,8	0,26
Japonska	2.969	1,4	0,21
Kanarski otoki	6.191	1,2	0,17
Švedska	1.150	0,9	0,14
Brit. Indija	3.190	0,9	0,13
Bolgarska	234	0,6	0,09
Franc. Sudan	3.037	0,6	0,09
Urugvaj	2.011	0,4	0,06
Palestina	1.115	0,3	0,05
Trst	74	0,3	0,05
Nigerija	1.765	0,3	0,05

29 drugih držav, kamor nismo izvozili niti za 0-05 %, ni omenjenih.

Trgovinska bilanca Albanije je zelo pasivna. Albanska vlada objavlja, da v kratkem prenehajo vse trgovinske pogodbe, ki jih je sklenila z drugimi državami in da bo imela vlada vsled tega možnost, da z novimi pogodbami popravi trgovinsko bilanco.

Grško-turška trgovinska pogodba je bila podpisana.

Angleški parlament je z 285 proti 33 glasovom sprejel vladni predlog, po katerem se zniža carina na nekatere nemške uvozne predmete.

OUZD v aprilu 1933

	moških	ženskih
Povprečnina članov	45.843	28.327
	(-1.138)	(+275)
bolnikov	864	648
	(-122)	(-119)
odstotek bolnikov	1-88%	2-29%
	(-0-22%)	(-0-44%)
povprečna dnevna za-	26-41	18-28
varovana mezda Din	(-1-46)	(-99)
celotna dnevna	1.210.514-80	517.801-60
zav. mezda Din	(-99.066-40)	(-22.762-40)

Zaposlitev delavstva se je v aprilu ponovno zboljšala. Napram lanskemu letu je imel OUZD samo 863 delavcev manj.

HITLERJEV REŽIM IN TRGOVINA S KRZNOM

Na londonskem sejmu s krznom je bilo takoj prvi dan ponudeno krzna za 4 milijone funtov, kar je rekordno visoka številka. Velika ponudba na londonskem trgu je posledica židovskega bojkota lipskega sejma, ki je bil dosedaj največji svetovni trg za krzno. Ker je skoraj 90 odstotkov vse trgovine na debelo s krznom v rokah Židov, je verjetno, da bo londonski sejem prevzel vlogo lipskega trga v veletrgovini s krznom.

Razno

SVETOVNA GOSPODARSKA KONFERENCA BO ZBOROVALA V MUZEJU

Svetovna gospodarska in denarna konferenca, ki se bo pričela dne 12. junija v Londonu, bo ena največjih mednarodnih konferenc, kar jih je bilo v zadnjem času. Zato dolgo časa niso mogli najti primerne prostora za konferenco. Sedaj pa je določeno, da se bo vršila konferenca v veliki novi palači, ki je namenjena za geološki muzej in ciniki že z največjim veseljem izjavljajo, da je to edino primeren prostor za svetovno gospodarsko konferenco, ki itak ne spada nikamor drugam, kakor v muzej. Takšen da bo tudi njen uspeh.

Na konferenci, ki bo, kakor že omenjeno, ena največjih v zgodovini, bo zastopanih nad 60 držav. Okoli 2500 ljudi z denarjem bo prišlo na konferenco in, če nihče drug, bodo imeli londonski hoteli, nočni klubi in zabavišča sigurno dobiček od konference.

Geološki muzej je krasna stavba, ki ima 40 metrov široko in 50 metrov dolgo dvorano, ki bo služila za plenarne sestanke konference. Vsak delegat bo imel svojo mizo, ob strani pa bo prostor za strokovnjake. Za svetovni tisk je rezerviranih 200 sedežev in instalirane številne telefonske celice. V drugih delih muzeja pa so določeni prostori za posebne seje in seveda tudi za okrepčila.

Pri vrodu v muzej bo pozdravila delegate velikanska soha Herkulesa, ki je dvajset metrov visoka. Soha je tako ogromna, da so jo morali postaviti v palačo, še predno je bila zunanja stena gotova. Tudi ta Herkulesov kip daje povod za razne pikre pripombe in pesimisti govore, da bodo morali delegati izvršiti naravnost Herkulesovo delo, če bodo hoteli rešiti vsa zapletena vprašanja, ki so na dnevnem redu konference.

Naraščanje italijanske vojne mornarice. Italijanski mornariški minister je na proračunski razpravi navedel, da je bilo v desetih letih fašistične vlade na novo zgrajenih: sedem križark po 10.000 ton, 12 križark po 5-7 tisoč ton, 12 izvidniških ladij, ki se uporabljajo kot ladje voditeljice eskader torpednih rušilcev, 24 torpednih rušilcev, 54 podmornic, 4 minonosci in 1 ladja za letala. V proračunu za l. 1933/34 so določeni krediti za zgraditev 2 novih križark po 7000 ton, 2 torpedovk po 500 ton in 7 podmornic.

Dobava-prodaja

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 17. maja t. l. ponudbe o dobavi 14 komadov propustnih pip.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 22. maja t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg mineralnega cilianderskega olja, 3500 kg žeblijev, 100 pol smirkovega papirja, 20 kg cina, 50 kom. ključavnic in 200 komadov ključev ter glede dobave 3 zobatih koles.

Prodaja starih avtomobilskih gum. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 26. maja t. l. ponudbe o prodaji 12 komadov starih avtomobilskih gum. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 26. maja t. l. ponudbe o dobavi 6000 kg plinskega olja.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 28. maja t. l. ponudbe o dobavi 10 komadov volnenih odevi.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj:

Nekaj pripomb k našemu trgovinskemu registru

(Nadaljevanje.)

IV. Pravne posledice vpisa in opustitve vpisa.

Za pridobitev položaja polnopravnega trgovca in za postanek javne trgovinske ali komanditne družbe vpis firme v trg. register ni bistven, za postanek delniške ali družbe z o. z. pa je, kakor sem že omenil. Poedinec ali več njih, ki s (skupno) firmo obnavljajo trgovinske posle in jim je od tega podjetja predpisan davek z že navedenim zneskom, je torej brez vpisa polnopraven trgovec, njih več so javna trgovinska, če pa so se dogovorili, da naj vsaj eden od njih upnikom družbe odgovarja samo do določenega zneska, komanditna družba. Oni so torej upravičeni imeti firmo v smislu trgovinskega zakonika, oni smejo podeliti prokuro, oni so zavezani voditi trg. knjige. Vprašanje: kakšen zasebni, zlasti gospodarski interes torej sploh imajo, da si dajo registrirati firmo?

Razlogov, ki, brez ozira na možnost kazni za nered, silijo trgovca, da izpolni zakonsko dolžnost prijave za vpis, je več. Eden prvih bi moral biti skrb za ugled, renome: registrirana (protokolirana) firma naj bo znak večjega, važnejšega podjetja. Ta namen je v polni meri seveda moči doseči le tam, kjer je trg. register primerno urejen in kolikor mogoče zanesljiv. Da pri nas za ta del ni vse dobro, treba priznati, toda da se popraviti, večinoma že na podstavi sedanjega zakona, še bolj z novim trg. zakonikom. Da ta ugled ni samo idealna, umišljena dobrina, kažejo številne zakonske določbe, ki ščitijo firmo in njeno rabo v državi, pa tudi v mednarodnem prometu,

v naši kraljevini zlasti trg. zakonik sam, potem obrtni zakon, zakon o zaščiti industrijske svojine, zakon o pobijanju nečedne tekme, v mednarodnem prometu pa konvencija pariške unije za zaščito industrijske svojine, kateri je pristopila tudi naša kraljevina. Res da nekateri teh predpisov v izvestni meri ščitijo tudi ime trgovca, ki nima registrirane firme, toda zaščita registrirane firme je jačja. Primer naj to pojasni bolje: V Ljubljani je nastanjen polnopravni trgovec Janez Dolinar, ki pa ni dal registrirati svoje firme. Pozneje se mu preko ulice naseli konkurent, ki se tudi piše Janez Dolinar; ta da registrirati svoje ime kot firmo. Če bi pozneje hotel prvi Janez Dolinar, ki je mnogo dalj trgovec v ti ulici, morda tudi v isti branši, registrirati svojo firmo, bi moral svojemu imenu dodati dostavek, ki bi njegovo firmo jasno ločil od one njegovega konkurenta. To velja tudi za firme vseh trg. družb. Še važnejša je registracija pri prenesenju firme. Često se zgodi, da kdo pribavi trgovinsko podjetje s firmo vred od koga drugega, recimo Janez Dolinar od Petra Hribarja. Če Peter Hribar svoje firme ni imel registrirane ali je ne da takoj registrirati vsaj Janez Dolinar, se temu lahko pripeti, da si jo da registrirati drug Peter Hribar in prepove — s tožbo in sodbom — Janezu Dolinarju rabo pošteno pridobljene firme »Peter Hribar«. Prav to je mogoče, če hoče dedič podedovano podjetje nadaljevati z imenom zapustnikovim (firmo). — Izbral sem jako drastične primere, ki se morda ne bodo tako lahko pripetili, mnogo več je lahko primerov, kjer ne gre za popolno istovetnost firm (imen), nego samo za zamenljivost na pr. »Jan. Dolinar«, »J. Dolinar«, »Janez Dolinar« so zamenljive firme, prav tako »Peter Hribar et Cie«, »Peter Hribar et Co«, »Peter Hribar in dr.«, ali »Opekarna, družba z o. z.«

in »Opekarna, družba z o. z.«; kdor ima registrirano katero teh firm, lahko zabrani uporabo ostalih, zamenljivih. Res da daje novi obrtni zakon glede napisov na poslovnem lokalu sedaj slične določbe tudi za ne-registrirane obrtnike, toda tudi o. z. stavlja firmo na posebno mesto (§ 128 in § 129, kjer je tudi dobro označen pojem zamenljivosti).

Registrska sodišča morajo po uradni dolžnosti paziti, da nihče ne rabi firme, ki mu po trg. zakoniku ne gre (globe zaradi nereda). Poleg tega oni, ki je z neupravičeno rabo firme prizadet v svojih pravicah, lahko s tožbo zahteva, da nasprotnik opusti rabo te firme, in če nasprotnika glede rabe zadene kaka krivda — kar navadno bo — tudi, da mu da odškodnino; sodišče celo lahko odredi objavo sodbe na obsojenčeve stroške. V taki pravdi bo imel vsakakor ugodnejše stališče oni, čigar firma je registrirana in objavljena, nasprotnik se tu ne bo lahko branil s tem, da je ravnal v dobri veri.

Poleg boljše zaščite ima registracija firme zlasti še te pravne učinke: Samo registrirana bančna firma more biti čekovni trasat in samo trgovec, čigar firma je registrirana, more dati v register vpisati ženitna pisma s svojo ženo, s čimer žena glede svojih zahtevkov iz ženitnih pisem dobi v moževem stečaju znatno boljši položaj napram moževim trgovskim upnikom, nego brez te registracije.

Za trg. družbe je vpis firme v trg. register še važnejši ko za trgovca poedince. Zlasti velja to za komanditno in za kapital-ske družbe. Komanditist je navzlic dogovoru med družbeniki, da naj bo za dolgovne družbe odgovoren samo do določenega zneska, pred registracijo odgovoren neomejeno s celo svojo imovino, če on ne dokaže, da je njegova omejena zaveza navzlic

izostali registraciji nasprotniku bila znana. Komanditist neregistrovane družbe se torej redno tudi ne more braniti s tem, da je vložek, kateri se je zavezal vložiti v družbo, res že vložil. Pri kapital-skih družbah je posledica opustitve registracije, da družba, kakor že rečeno, sploh ne nastane, vse osebe pa, ki v njenem imenu poslujejo, so iz vseh poslov same zavezane neomejeno in solidarno, brez ozira na to, ali so družbeniki ali ne. Največji interes, da se delniška ali družba z o. z. registrirajo, preden začne poslovati, imajo torej njih upravniki (člani načelstva, »supravnega sveta«, poslovodje), ki se ne morejo braniti s tem, da so hoteli poslovati le za družbo in ne na svojo odgovornost.

Za vse vpise v trg. register velja nadalje splošno načelo, da se, ako je vpis pravilno objavljen, činjenica, ki je predmet vpisa, smatra za vsakomur znano. V pravdi torej trgovcu, ki je skrbel za vpis, ni treba dokazovati, da so vpisane činjenice nasprotniku bile znane, nego nasprotnika zadene breme dokaza, da mu činjenica ni bila znana ali da mu vsaj ni morala biti znana. Dokaz, da nekaj, kar je vpisano v javni register in objavljeno, ni bilo znano, je skoro nemogoč, pa tudi dokaz, da nasprotnik take činjenice kljub paznosti, ki se od vsakogar zahteva v prometu, ni zvedel, je spričo javnosti registra, v kateri lahko vsakdo pogleda, tako težek, da bo nasprotnik vpisano in objavljeno činjenico pač skoro brez izjeme moral pustiti veljati zoper sebe. Vpisano in objavljeno činjenico: če je izostal vpis ali objava, navedena določba ne velja; izjema je samo tam, kjer jo zakon izrečno dopušča: za vpis ženitovanijskih paktov in za postanek kapital-skih družb; tu sicer zadostuje sam vpis, vendar pa se tudi ti vpisi vedno objavljajo.

(Konec sledi.)

Irzna poročila**JAJČNI TRG**

V zadnjem času se je položaj nekoliko zboljšal in so izvozniki kupovali jajca že po 0-42—0-45 Din. Med tem pa se je položaj že zopet poslabšal, ker je Nemčija sklenila novo pogodbo s Holandsko in znižala uvozno carino za standardna jajca (najmanj 55 gr težka) od 70 na 40 mark, dočim jo je za druga jajca povišala od 70 na 100 mark. S tem je dejansko nemški trg za naša jajca zaprt.

MARIBORSKI ŽIVINSKI SEJEM

Na sejem, z dne 9. t. m. je bilo prignanih 14 konj, 9 bikov, 122 volov, 306 krav in 22 telet, skupaj 478 glav. — Cene so bile te: voli debeli 4—5-25, poldebili 3—3-50, voli za rejo 3—3-75, biki za klanje

3-50—4, krave za klanje debele 2-75—5-25, krave plemenske 1-50—2-50, krave za klobasanje 1-50—2, krave za molžo 2—2-25, breje krave 2—2-25, mlada živina 3-75—5-30 in teleta 4—5 Din za kg žive teže. — Prodanih je bilo 246 glav. Cene mesu so bile te: voli I. vrste 12, voli II. vrste 6—8, meso bikov, krav in telet 5—7, telečje meso I. vrste 12—14, II. vrste 6—8 in sveža svinjina 10—16 Din za kg.

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem dne 5. maja 1933 je bilo pripeljanih 296 svinj. Cene so bile te: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 100—120, 7—9 tednov 180 do 230, 3—4 mesece 250—350, 5—7 mesecev 450—550, 8—10 mesecev 600—650, 1 leto 750—900; 1 kg žive teže 7-50—8, 1 kg mrtve teže 10-50—12. Prodanih je bilo 231 svinj.

ZITNI TRG

Tendenca na žitnem trgu je še nadalje čvrsta. V Ljubljani se je zvišala cena pšeni

nici za 5 par pri kili. Na borzi so bile cene: pšenica bačka 295—295-50 za 77 kg, koruza 112-50—115, za maj 120—122-50. Moka bačka 0 425—430, banatska 435—440.

V Novem Sadu je stanje neizpremenjeno, za koruzo pa še naprej tendenca čvrsta.

DUNAJSKI GOVEJI SEJEM

Na trg je bilo prignanih 2041 glav goveje živine, iz Jugoslavije 113. Cene so bile te: najboljši voli po 1-55—1-58, I. vrste po 1-28—1-40, II. vrste po 1-05—1-25, III. vrste po 0-85—0-95; krave I. vrste po 1—do 1-10, II. vrste po 0-90—0-95, biki po 0-95—1-12, klavna živina pa po 0-65—0-84 šilingov za kg žive teže. Tendence mlačna, cene so ostale neizpremenjene.

DUNAJSKI SVINJSKI SEJEM

Na trg je bilo postavljenih 8202 pršutarja in 4445 špeharjev. Iz Jugoslavije je bilo 37 pršutarjev in 1931 špeharjev. Cene so bile te: Najboljši pršutarji po 1-50, I. vrste po 1-46—1-48, II. po 1-44—1-45, kmetski

po 1-42—1-50, špeharji po 1-40—1-55, najboljši po 1-60—1-65. Špeharji so se podražili za 5 grošev, cena pršutarjev pa je ostala neizpremenjena. Skoraj vsa živina je bila prodana.

Narodno gledališče v Ljubljani**Drama, začetek ob 20.**

Četrtek, dne 11. maja: Gospa ministrica. Red B.

Petek, dne 12. maja: Zaprto.

Sobota, dne 13. maja: ob 15.: Pastirček Peter in kralj Briljantin. Mladinska predstava ob 15 Din navzdol.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 11. maja: Andre Chenier. Premiera. Red C.

Petek, dne 12. maja ob 16. uri: Seviljski brivec. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol.

Sobota, dne 13. maja: Mala Floramye. * Gostuje g. Dubajić. Red D.

VLJUDNO NAZNAVANJE, DA SEM IZSTOPIL KOT DRUŽABNIK TRGOVINE
ČESKUTI & ZAJC »POD VELBOM«
V LJUBLJANI, STARI TRG 3

6. MAJA SEM OTVORIL lastno trgovino pod imenom

„PRI ZAJČKU“

Na nabrežju 20. sept. št. 2 poleg tromostovja (Kresijal)

Zahvaljujem se Vam za izkazano zaupanje tekom dolgih let in prosim, da mi ohranite svojo naklonjenost še v naprej ter me ob prvi priliki posetite v novem lokalu.

Kakor »Pod velbom« bom tudi v lastni trgovini imel na zalogi vsakovrstno blago za moške in ženske obleke, skratka — vso v manufakturno in modno stroko spadajočo robo v najboljši kvaliteti in po konkurenčni ceni.

V pričakovanju c. odziva Vas obenem prosim, da o tej izpremembi obvestite tudi svoje prijatelje in znance, pri katerih me izvolite priporočiti.

Z odličnim spoštovanjem

JOŠKO ZAJC.

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvrsne
najsolidnejše

KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Trgovci in industriji!

Trgovski
list

se priporoča za
inseriranje!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mletih dišav in ručninske vode.

Točna in solidna posrežba! — Zahtevajte cenik!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklam-
ne, časopise, knjige, večbar-
vni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Naročajte „Trgovski list“!

Motvoz Grosuplje

domać slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani